

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת
תזריע

תשפ"ד

גיליון מס'

683

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

אנשים פוגשים את עצמם

1.

פֶּלַי יָמֵי אֲשֶׁר הִנָּעַב בּוֹ יִטְמָא טְמֵא הוּא בְּדָד יִשָּׁב
מִחוּץ לַמִּחְנָה מוֹשְׁבָו (ויקרא יג, מו)

איזה לקח מתכוונת התורה שילמד המצורע מאופי ענישה ייחודי זה של ישיבה מחוץ למחנה? מדוע שנידוי זה יביא את המדבר לשון הרע [ראה בתלמוד ערכין טז]. [לשוב בו מדרכו הסוררת ולא אולי דווקא להחריף במעשיו אלו?]

נראה שיש כאן אמירה בעלת תוכן עמוק.

הבה וננסה לעמוד על שורשה של התנהגות זו של סיפור שיח ושיג בלשון הרע: מדוע זה שם לו למטרה לסכסך ולחרחר ריב ומדון בשוחחו רע על רעיו? מהי הנקודה הנפשית המובילה אותו להתעסק בצחנת האחר?

התשובה היא בהירה, ונאמרה כבר בחז"ל בהקשר שונה: העדר מודעות עצמית - הוא אינו מכיר באופן זך וצלול את אישיותו שלו - מעלותיו ויתרונותיו ובמקביל מגרעותיו, לפיכך הוא גם אינו מציב לעצמו יעד פנימי מוגדר וברור להשגה. והתוצאה, כמובן, גם לא מאחרת מלבוא - הוא חי בכל עת בתחושה של חוסר שלוה פנימית ואת "עצמו" הוא אינו מוצא.

2.

ברור הוא אם כן, מעתה, שכשאדם ישיג מעלותיו הרוחניות האמיתיות, כשיתחיל לפגוש את עצמו, ודאי לא יתעניין וודאי אף לא יתעסק בזילותם של אחרים.

[למעשה אגב, הרעיון הזה משליך על הרבה תחומים בהווי חיינו. ולדוגמא, כשאנו שרויים במצב רוח מרומם אזי כל מרכינו והסובבים אותנו גם הם בדיוק ככה.. וכשלהיפך - כשאנחנו קמים זעופים "על רגל שמאל", אז כל העולם והסובב נראים בדיוק ככה.. זו צורת ההסתכלות האינסטינקטיבית, יש לומר, שלנו].

... כשאדם נפגש עם

עצמו - אין הוא

זקוק לפגוש כל

העת את האחרים

3.

מספרים, שהמשגיח הגאון הצדיק רבי שלמה וולבה זצ"ל פוקד היה על בחורים משיבתו 'באר-יעקב' לצאת אל הפרדסים הסמוכים ולהתבודד עם עצמם.

"הבחורים היו חוזרים אליי זמן קצר לאחר מכן", הודה, והקשה: "ומדוע? מדוע הם מפחדים להיפגש עם עצמם?!"

4.

בדיוק לפיכך קבעה התורה כי הדרך היחידה לקיים "סדנת חינוך", כביכול, למצורע היא להושיב אותו בבדידות, אי-שם מחוץ למחנה הישראלי, הרחק משאון העיר, הסביבה והחברה. כאמור, לא כאקט של ענישה והלקאה, לא כאקט של נידוי והדרה ציבורית וחברתית, כי אם כאקט של הבראת הנפש ומימוש אותו החיפוש והשלמתו, חיפוש שלמעשה יסיר מהשורש את תופעות-הלוואי של "לשון הרע" ודומיו.

שם יטול האיש פסק-זמן ממרוץ החיים הסואן וההומה, וינסה לפתוח צוהר לדמותו שלו - לנסות להתבונן ולהכיר מחדש לעומק את ה"אני" שלו ויחודו. להיפגש עם עצמו, ובהתאם לכך גם את הדרך בה הוא יוכל להשיג את חובתו המושלמת בעולמו, בלי צרות-עין ורוע - אלו ממילא כבר לא יצוצו ויתעוררו בכלל..

כי כשאדם נפגש עם עצמו - אין הוא זקוק לפגוש כל העת את האחרים - -

הפנקסו של החנך

דילמות הינוכיות אקטואליות

ערב פסח - סיוט?

ברצוני להכריז בזאת על מבצע מיוחד לקוראינו לכבוד ערב פסח, ולפני כן - רקע למבצע

הרה"ג רבי יחיאל פליסקין שליט"א

מכון 'שתולים' לנוער מתמודד

מסופר על אחד מגדולי האדמו"רים זצ"ל שפעם הגיע אליו אחד מחסידיו כדי לבקש עצה להתגברות על מידת הכעס. הגיע והתיישב בחדר ההמתנה.

האדמו"ר, שראה ברוח קדשו מי נמצא שם ומהי מטרת בואו, ביקש מהמשמש: "אנא, כשהנך עובר על יד חסיד זה, שפוף עליו חצי כוס מים, כביכול בטעות, אני רוצה לבחון את תגובתו". אולם האדמו"ר דיבר קצת בקול, והחסיד שמע...

עבר איפוא המשמש ליד החסיד, שפך עליו חצי כוס מים 'בטעות', והחסיד - לא כעס, רק ניגב את המים בנחת.

כשהגיע תור החסיד להיכנס לאדמו"ר, אמר לו האדמו"ר: "אני יודע למה הגעת".

אמר לו החסיד: "כבוד הרבי, אכן רוח-הקודש יש לכם, אולם כמדומני שהיה עדיף שתאמרו את דברכם למשמש בשקט, שהרי כעת כשמעתי פשיטא שלא כעסתי, שהרי ידעתי שהרבי שלח אותי".

אמר לו האדמו"ר: "זה בדיוק מה שרציתי ללמד אותך, שהרי כשאתה יודע שהרבי שלח את

המשמש כדי לנסות אותך, אתה לא כועס, ואם כן דע לך, שגם כל האנשים שמכעיסים אותך, את כולם הקב"ה שלח, ואם כן אין על מה לכעוס"... (סיפור נפלא זה קראתי פעם וכעת ציטטתי מהזכרון, מי שיכול לשלוח לי מקור מדויק - אודה לו מאוד).

תלמודא
מושב תלמודי אחד

ארבעה כוסות - לחשבה

א. אם נדקדק בלשון הגמרא, ייתכן ונעלה חידוש מיוחד: שמצוות ד' כוסות של הבנים, כך הייתה הבנה בגמרא לכאורה, איננה מצווה עצמית, אלא נעשית "כדי שהתינוקות ישאלו". והיינו שזה חלק ממצוות הסיפור מדין "והגדת לבנך". ומניין לנו?

ראה בגמרא (פסחים קח, ב): "הכל חייבין בארבעה כוסות וכו' אמר רבי יהודה וכי מה תועלת יש לתינוקות ביין? אלא מחלקין להן קליות ואגוזין בערב פסח כדי שלא ישנו וישאלו...". היה אפשר לפרש כי ה"אלא" בא להצביע על מהלך חדש, אולם בפשטות מדובר בהמשך של המהלך הקודם. ועיין. (ראה בפירושו המאירי ועוד).

ב. לפי הבנת רבינו דוד התהייה של רבי יהודה "מה תועלת יש לתינוקות ביין" פירושה: הכיצד ניתן לקיים מצוות 'חינוך' שאינה כתיקונה שהרי אין להם שמחה ביין כל ועיקר ואין להם חירות בזה. ולכאורה אם אכן כל כוס מצווה בפני עצמה, כמשמעות לשון הגמרא בדף הבא (קט, ב) הרי שאולי יוכלו לקיים מצווה "כתיקונה" בכוס אחת וישמחו בה. אכן לרבינו דוד עצמו שם אין הדברים כפשוטם ובוודאי ארבעה כוסות מעכבין זה את זה.

ג. בשבועות האחרונים הזכרנו את דברי רבינו שלמדנו (פסחים קט, ב) כי "ד' כוסות דרך חירות, אך כל אחד ואחד מצווה בפני עצמה הוא". ואם נבין דברים כפשוטם (ראה רש"י על-אתר) הרי שאמנם המצווה של ד' כוסות היא מצווה עם מניין, אך מכל-מקום כל כוס הינה מצווה נפרדת! אולם רבינו דוד בפירושו על-אתר למד כי בוודאי שמדובר במצווה אחת והכוסות מעכבין זה את זה, וכי מאמר הגמרא בא רק להסביר כי לכל כוס מקום של מצווה - היינו שקבעה על מצווה, זה לקידוש וזה לברכת-המזון וכדומה. כך או כך, שאלה אחרת נשאל: מה ההקשר בין הרישא של "דרך חירות" ל"כל כוס מצווה באפי נפשה", וכי אם זה דרך חירות זה חייב שמדובר במצווה אחת, למשל? (והיה מקום לטעון כן - והוא משום שד' כוסות מכוונות לגאולה והחירות כמאמר הירושלמי, ולכן הייתי אמור שמדובר ביחידה אחת, וכל כוס קשורה אחת לחברתה).

ד. לדעת רבינו דוד הנזכרת: אדם שישתה כוס אחת - קיים מצווה או שמה לא? ואולי הדבר תלוי בשאלת "חצי שיעור" במצוות הנדונה באחרונים רבות.

אבות ואמהות יקרים.

עכשיו תורי להפגין 'רוח הקודש'...

ידוע לי בודאות שהקב"ה עתיד לשלוח ב-18 הימים הקרובים אנשים מסוימים לעצבן אתכם, וזאת במיוחד כדי לנסות אתכם במידת הכעס.

אמנם לא ידועה לי זהותם בודאות, אבל קרוב לודאי שיהיו אלו בני משפחה (הבעל/האשה/הילדים, ועוד), ואם לא - שכנים, בעלי חנויות, ועוד.

אז עכשיו כשיודעים מראש - יותר קל לנו להחליט: "בערב פסח הזה, אנחנו לא נכעס!".

כי הכעס - הוא הוא החמץ שבלב. ומה בצע כי נבער את החמץ מביתינו, ונכניס אותו חזרה עמוק ללבנו?

ועכשיו - למבצע.

המבצע הוא, שימו לב:

כל הורה, שנמנה על מנויי הרשימה שלנו, שיעבור את ערב פסח מבלי לכעוס (כעס שמתבטא בדיבורים), יקבל פרס (מותר למעוד עד 2 פעמים).

מתוך כבוד למשתתפים ולגילם המתקדם, אני לא מציע פרס משלי, אלא מציע שכל הורה יעניק פרס לעצמו, עם היכנס חג הפסח, במידה והוא עמד במבצע (לדוגמא: קוביית שוקולד פסחית).

כן, פשוט מאוד.

כשאנחנו יודעים שזו המשימה וזו האתגר לערב פסח - אנחנו בעז"ה נעמוד בזה בכבוד.

וגם הילדים שלנו ירוויחו, חווית ערב חג שמחה ונעימה.

וממילא חיבור עמוק יותר למצוות חג הפסח.

לקבלת חומרים הינוכיים מעצימים

מהרב פליסקין - פנו ל:

shtulim10@walla.com

דניאל הוא לא היהודי היחיד שמגיע אלינו כדי להתחבר או להתפלל או לדבר על המצב. מלבד הישראלים, שכבר שנים רבות מגיעים אלינו עם התרמיל הגדול שעל גבם, מגיעים אלינו כעת יהודים שלא היו נכנסים קודם לבית חב"ד. כאלה שהיו מנותקים מהיהדות. שבית חב"ד בקצה של העולם הוא לגמרי לא ברירת-המחדל שלהם. אנחנו יכולים בהחלט לומר שאנחנו רואים את השינוי, את החיבור.

אני בטוחה שאנחנו לא היחידים שמרגישים את זה. ברור לי שבעוד קהילות יהודיות ברחבי העולם ישנה התחושה הזו של אחדות שלא הייתה קודם.

החשיכה יורדת, ואני יושבת על הספה בסלון.

הנרות עוד דולקים, ואני מביטה בהם. הפמוטים שביאטריס נתנה לדניאל פשוטים למראה. אין בהם שום דבר מתוחכם, אבל אני לא מפסיקה להביט בהם.

הנרות מחממים לנו את הלב. נותנים לנו להרגיש את הערבות ההדדית של העם האהוב הזה שלנו.

תודה לך, דניאל. תודה לך, ביאטריס. תודה לכל העם היהודי שאין מתוק ממנו.

(סיפרה: הרבנית ח. ליפשיץ. על-פי מדור 'גלויה מקטמנדו', גיליון 'הידברות', פרשת שמיני תשפ"ד)

לתשומת-ליבכם!

**מהדורת הדפוס מודפסת בנכות
מוגבלת מאוד ברחבי הארץ. ניתן
לקבל את הגיליון ללא תמורה -
בשליחת דוא"ל לכתובת:
abyisrael@gmail.com**

נרות בקטמנדו

**"תדליק את הנרות ותשאיר את הפמוטים
שם, עד שתחזור מהרי ההימלאיה", הוסיפה**

**בכלל לא ידעתי מה השם שלו. לא הספקתי לשאול. כל-כך מהר הוא נכנס
אל בית חב"ד.**

בידיים שלו היו זוג פמוטים. פמוט אחד בשביל החטופים, והפמוט השני
לזכר כל מי שאיבדנו מאז שמחת תורה.

הוא ביקש גפרורים ונרות.

האצבעות שלו רעדו כשהוא הדליק את הנרות בסלון.

אחר כך הוא ישב עם חזקי לארוחת בוקר במסעדת "גלאטמנדו". "קוראים
לי דניאל" - פתח והציג את עצמו - "ואני מקהילה בארצות הברית".

"אודה ואתוודה", אמר בגילוי-לב, "כי עכשיו לא ממש הרגשתי יהודי.
ברור לי שאם הייתי מגיע לטיול בנפאל לפני חצי שנה, בכלל לא הייתי
מחפש את המרכז היהודי. זה לא עניין אותי. אבל עכשיו הכל השתנה.
עכשיו מלחמה".

המלחמה בישראל, מתברר, הזכירה לו ולאשתו ביאטריס שהם יהודים...
ככה שבתוך התרמיל - ביחד עם שק השינה והמעיל המחמם - ארוזה לו
ביאטריס גם את הפמוטים שסבתא שלה נתנה לה פעם. אחר-כך היא
אמרה לו שכשינחת בקטמנדו - הוא צריך ללכת ולחפש בית-כנסת.

"תדליק את הנרות ותשאיר את הפמוטים שם, עד שתחזור מהרי
ההימלאיה", הוסיפה.

היא עצמה הלכה להשתתף באירוע תמיכה שערכו יהודי ארה"ב למען
ישראל. "זה כל-כך לא מתאים לה", אמר לנו דניאל. "ביאטריס ואני
מעולם לא השתייכנו לשום קהילה, מלבד הקהילה הטבעונית שיש באזור.
היינו מחליפים מתכונים ומשוחחים על איכות הסביבה וכל מה שקשור
לטבע". הם ידעו שיש בית-כנסת לא כל כך רחוק מהם, אבל זה לא עניין
אותם. את הילדים הם שלחו לבית ספר מקומי.

עכשיו, ביאטריס זנחה את העיסוק שלה בטבעונות לטובת הסברה
ישראלית. "היא אוספת חומרים על הטבח שהיה בישראל, ושולחת לכל
מי שהיא רק מכירה", נאנח דניאל. "היא בקושי מצליחה לישון בלילה".

לפני שהוא יצא, הוא ביקש להניח תפילין בפעם השנייה בחייו. הפעם
הראשונה והאחרונה עד כה הייתה בבר-המצווה שלו. "זה בשביל עם
ישראל!", הוא אומר לנו, "ובשביל הלוחמים", הוא מוסיף,
ומתרגש כל כך. גם אנחנו מתרגשים ביחד איתו.

מלווה הלכה

אקטואליה מזווית יהודית

מלחמת 'בין הזמנים'..

למה כשמודיעים לבן שיש לו תור לרופא
אין חשש מעימות מולו? << נקודה למחשבה
מהספר 'בעצתך תנחני'

רוב העימותים בגיל ההתבגרות, ואולי כולם, המתרחשים על רקע חינוכי - אינם באים בגלל שהבן לא רוצה לשמור על התורה, אלא מסיבה אחרת לגמרי: הבן מרגיש שלא סומכים עליו, שלוקחים לו את העצמאות.

הבעיה של רוב הבחורים היא לא עם היהדות, אלא עם התחושה שלוקחים מהם בשם התורה את הבגרות. הם חשים שהתורה הפכה להיות עסק בינם לבין אבא או המשגיה, כביכול אבא הוא זה שאחראי על שמירת התורה שלהם, והוא מנסה לכבול אותם אליו, להקטין אותם ולקחת את עצמאותם, כדי שהוא יוכל לוודא שהם עומדים בדרישות הרחניות שהוא מציב.

הבן מרגיש שכשאבא מעיר לו על תפילה בזמן, הוא לוקח את התפילה כנושא אישי מולו. כביכול הסיפור עכשיו הוא לא אני מול התורה, אלא אני מול אבא. אבא מחליט שאני אקום בזמן, וזה לא מתאים לי. די, עברתי את הגיל, אני בחור עצמאי!

אין לבן שום בעיה עם התורה, הוא חונך לשמוע בקולה. הבעיה שלו היא עם הפיקוח שמגיע מצד אבא, שחונק את עצמאותו.

הפיתרון נמצא בהישג יד: לסלק את עצמנו מהתמונה. הדרישה שלנו מבננו לשמור תורה ומצוות היא לא דרישה שלנו, ואנחנו לא באים להטיל עליו משמעת כלפינו אלא כלפי הקב"ה.

אם באים אל הבן בדרישה לשמור את התורה לא בגלל שכך אני אמרתי וכך מתאים לי, אלא משום שכך הקב"ה אמר - הדברים מתקבלים אחרת לגמרי. הדרישה אינה דרישה אישית "נא להיכנע לי", אלא דרישה הגיונית: בני היקר, דע לך שפעולה זו וזו היא עבירה. הערה כזו היא כדבר גבר אל גבר, מתוך תחושה של כבוד ואמון.

כיצד עושים זאת? ניקח דוגמה.

הבן היקר לא קם בבוקר בשעה הגיונית. זה קשה, מעצבן, אתה הרי בשמונה כבר אחרי הקניה ב מכולת. זה הגיוני שזה מעצבן, ובאופן טבעי אנחנו רוצים לשנות זאת, שהבן ינהל סדר יום כפי שמתאים לתפיסת עולמנו. שיקום בשמונה. אבל - כשאנחנו באים אליו בדרישה לקום בשמונה כי צריך לקרוא ק"ש בזמן, הוא מתעצבן. כי הוא מרגיש שבשם התורה אנחנו כופים עליו סדר יום. ובכן, ראשית כל עלינו להיות מדויקים: מצד הקב"ה אין דרישה לקום בשמונה, אלא להספיק

לקרוא ק"ש לפני סזק"ש של הגר"א, ולהספיק תפילה בציבור לפי סוף זמן תפילה. לאחר הבירור הזה,

אתה שואל את עצמך: מה אני, כאבא, קשור לעניין? אני לא רוצה שבני יכשל בביטול מצות עשה. איכפת לי, אני יודע שביטול עשה זה עסק לא פשוט!

לאחר ההפרדה והסדר הפנימי בלב פנימה, אתה מודיע לבן את ההלכה, כמו שאתה מודיע לו שמחר יש לו תור לרופא שיניים: שמע, יש לקרוא ק"ש עד שעה פלונית. אחר כך זה ביטול עשה, וזה לא פשוט.

למה כשמודיעים לבן שיש לו תור לרופא אין חשש מעימות? ולמה אין פרפור בלב פנימה אולי בגלל זה הבן יתפרץ ויפסיק לשמוע בקולי?

כי לכולם ברור שתור לרופא הוא לא עסק של האבא שמצא מקום לשלוט על חיי בנו, אלא הוא עסק של הבן.

הופיע!

מרבית הסיפורים אותנטיים מבלי לרשוא

אברהם ישראל פרידמן

קיבוץ ניסופים

קיבוץ נר סיפורים ומטלגים ישראים אישים מטלגים מפרשות חש"ך

מחיר השקה: **35 ₪ בלבד!**

אבימלך ביהמ"ד שבתוך הסודיה בודאי גם שים מנא תעש

מהדורה מוגבלת! לא ניתן להשיג בחנויות הספרים כלל אלא רק בנקודות המכירה

הפצה בלעדית: מכון "בלבני": פלא' 0504116867 דוא"ר: A0504116867@gmail.com

למען הספר...